

DIPLOM BROADDEL AR BREVED

RUMMAD AR SKOLAJOU

ESTEZ 2006

* * * * *

ISTOR-GEOGRAFIEZH HA DESKADUREZH AR C'HEODEDOUR

An amproenn-mañ zo **teir lodenn** enni ha **ret-mat** e vo deoc'h tretiñ anezho o-zeir :

Lodenn gentañ : deoc'h 'vo da choaz unan eus an daou sujed kinniget **18 poent**
(hini Istor pe hini Geografiezh)

Eil lodenn : deskadurezh ar c'heodedour **12 poent**

Trede lodenn : kavout e verkoù en amzer ha war an douar **6 poent**

War 4 foent 'vo notet ho **parregezh skrivañ** (reizhskrivadur ha doare d'en em zisplegañ).
Difennet eo ober gant mekanikoù-jediñ.

Diouzhtu-kaer e vo bet roet ar sujed-mañ deoc'h e renkit sellet hag-eñ eo klok.
9 fajennad zo anezhañ, niverennet eus 1/9 da 9/9.

Diwall mat a reoc'h **da reiñ ar bajenn 9/9 en-dro**, un diell-respont eo.

GROUPEMENT INTERACADÉMIQUE II		DIPLÔME NATIONAL DU BREVET	
Coefficient : 2	Session 2006	Durée : 2 heures	
Spécialité : Collège	Épreuve : HISTOIRE – GÉOGRAPHIE – ÉDUCATION CIVIQUE		
NORMAL JUIN	Ce sujet comporte 9 pages	Page 0/9	

LODENN GENTAÑ : ISTOR HA GEOGRAFIEZH

(18 poent)

Deoc'h eo da choaz unan eus an daou sujed

SUJED KENTAÑ

ALAMAGN AR BLOAVEZHIOÙ TREGONT : DOAREOÙ BRAS¹ AN TOTALITEREZH NAZI

Diell 1 : Lezennoù Nuremberg

« Ar Reichstag en deus degemeret a-unvouezh al lezennoù-mañ [...] :

1. An dimeziñ etre Yuzevien ha keodedourien a wad alaman, pe kar-tost dezho², zo difennet.
2. An darempredoù etre Yuzevien ha keodedourien a wad alaman, pe kar-tost dezho, hep bezañ dimezet zo difennet.
3. Ar Yuzevien n'o deus ket droed da reiñ labour en o zi da merc'hed a wad alaman, pe kar-tost dezho, a vefe en tu-mañ da 45 bloaz.
4. Difennet eo d'ar Yuzevien hisañ banniel broadel ar Reich. Diouzh un tu all e c'hellont lakaat war well livioù ar Yuzevien. Gwarantet eo dezho seveniñ an droed-mañ gant ar Stad.
5. Kement hini az afe a-enep d'ar rannbennad 1 a vo bac'het. Kement hini az afe a-enep d'ar rannbennad 2 a vo lakaet en prizon pe bac'het. »

Lezenn-gwareziñ ar gwad hag an enor alaman, 15 a viz gwengolo 1935.

¹ caractéristiques

² « Arianed » all

Diell 2 : Skritell eus ar strollad nazi en 1938

13 MARCH 1938
EIN VOLK EIN REICH
EIN FÜHRER

13 A VIZ MEURZH 1938
EIN VOLK, EIN REICH, EIN FÜHRER
(UR BOBL, UN IMPALAERIEZH, UR PENNRENER)

Diell 3 : Pennad tennet eus un dastumad kanaouennoù Yaouankizoù Hitler evit krennarded etre 10 ha 14 vloaz

« C'hwi, soudarded-argadiñ, kozh ha yaouank
Tapit krog en ho armoù
Rak Yuzevien zo o tistrujañ hag o preizhañ
Ar vro alaman [...]

Kant dek tenn war hon bruched
Leun-chouk hon fuzuilhoù ganeomp
Ha grenadennoù en hon daouarn
Bolchevik, deus 'ta ! Prest omp ! »

Goulennoù : (8 poent)

Goulenn 1

Diell 1 : Peseurt tud zo lakaet diaes gant lezennoù ar renad nazi amañ ?
Peseurt doare bras eus an ideologiezh nazi a zeu war-wel el lezennoù-mañ ?

Goulenn 2

Diell 2 : Penaos e vez kanet meuleudi (*éloge*) d'an emledegezh (*expansionnisme*) nazi gant ar skritell-mañ ?

Goulenn 3

Dielloù 1, 2 ha 3 : Penaos e ra ar renad nazi evit kontrolliñ ha bezañ mestr war an dud ?
Menegit daou stumm (doare) d'hen ober.

Pennad arguziñ : (10 poent)

Savit ur pennad-arguziñ un ugent linennad bennak war ar sujed-mañ :

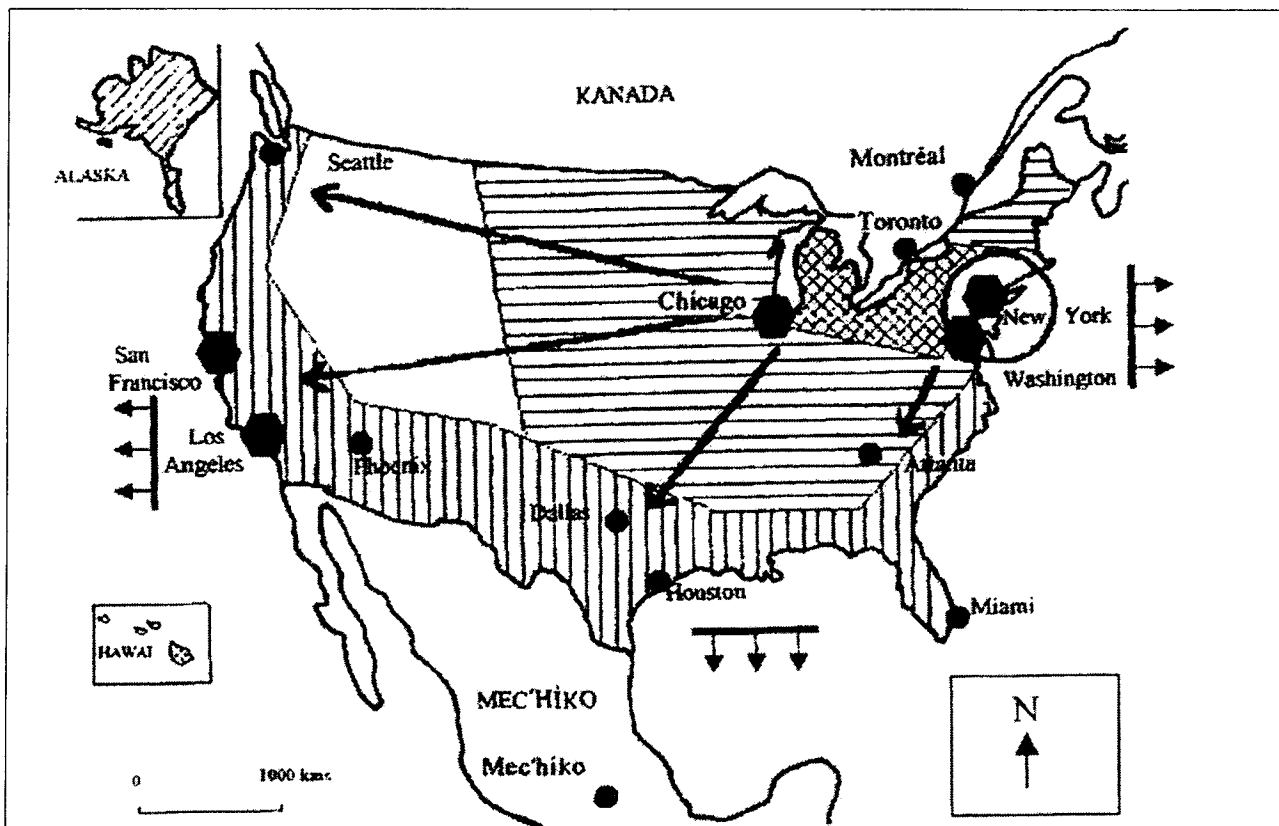
« Alamagn ar bloavezhioù tregont : doareoù bras an totaliterez nazi »

Deoc'h d'ober da gentañ gant ar pezh ho peus desket, ha gant an titouroù ho po tennet diouzh an dielloù.

EIL SUJED

TIRIAD AR STADOÙ-UNANET, UN DISKOUEZ EUS O GALLOUDEGEZH

Diell 1 : Aozadur-spas Stadoù-Unanet Amerika

1) Spasoù reiñ lañs

biz SUA : kreizenn istorel
o galloudegezh industrial

Megalopolis : sked (*rayonnement*) war an ekonomiezh,
an arc'hant, ar bolitikezh hag an armeoù

kreizenn al labour-douar : unan eus grignoloù ar bed

periferienn buhezek (sk. : uhelteknologiezhioù)

2) Spasoù aozet tro-dro d'ur bennoberiantiz

Alaska : gweleadoù hidrokarburenoù

Hawaï : touristelezh

3) Ur spas a-gostez

ar Menezioù roc'hellek (spas dilezet)

4) Poloù hag cheñchamantoù

kêrioù a led o levezon war ar bed

kêrioù bras all

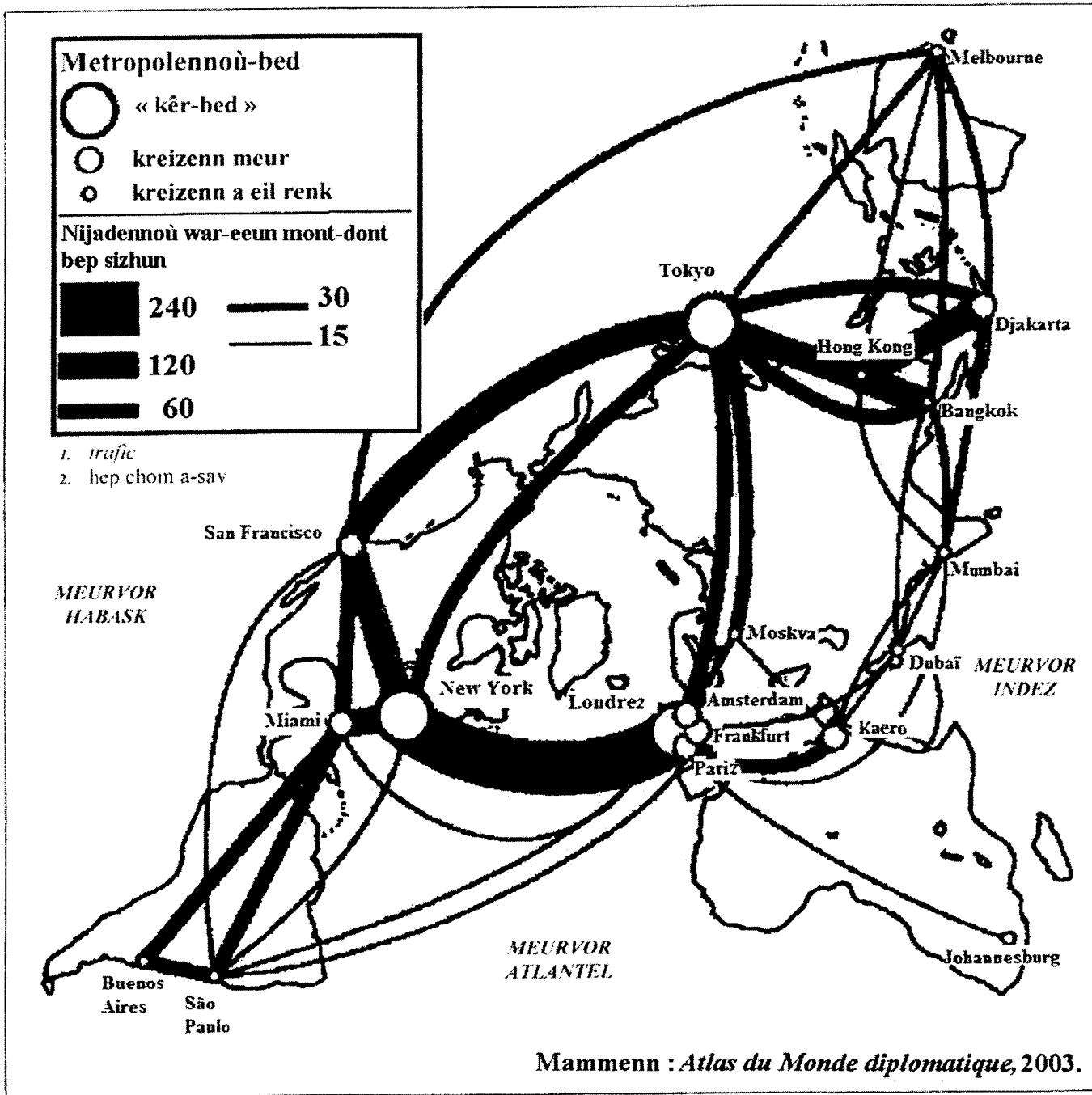

redoù bras a dud,
a arc'hant, a oberiantizoù

arvorioù o vont war greñvaat

Diell 2 : Ar c'has-degas¹ dre 'n aer

Diell 3 : an ALENA¹ ha tiriad Stadoù-Unanet

Gant an ALENA, krouet d'ar c'hentañ a viz genver 1994, ez a war greñvaat an enframman² ekonomikel war ar c'henvandir hag aesoc'h eo treuziñ an harzoù etre Kanada, Stadoù-unanet ha Mec'hiko... Gallout a reer keñveriañ levezon an ALENA war lec'hiadur an oberiantizoù ekonomikel ouzh ar pezh zo bet en Europa, daoust ma ne ya ket ken pell an emglev-mañ ha hini Unvaniezh Europa. En Amerika, kreizenn ar patrom rannvroel a chom en New York hag er Megalopolis, kreizig-kreizenn³ ar bed [...]

En em harpañ a ra ar greizenn-se war kreizig-kreizennoù broadel Kanada (Toronto ha Montreal), re Stadoù-Unanet (emastenn ar Megalopolis betek Washington, Boston ha Chicago) ha hini Mec'hiko (kêr Mec'hiko).

¹ ALENA : Emglev Frankeskemm Amerika an Norzh.

² enframman : pa en em gav staget ur boblañs pe un tiriad ouzh ur spas diorroetoc'h ha galloudusoc'h.

³ kreizig-kreizenn (*hypercentre*) : kreizenn ar galloud ren ha divizout.

Diwar Antoine S. Bailly, *Historiens & Géographes*, n° 363, miz east – miz gwengolo 1998.

Goulennoù : (8 poent)

Gouenn 1

Diell 1 : Menegit daou spas reiñ-lañs d'ar c'halloudegezh er Stadoù-Unanet.

Gouenn 2

Diell 2 : Diwar lenn ar gartenn, penaos displegañ pouez an teir c'hreizenn-aerborzh er Stadoù-Unanet ?

Gouenn 3

Dielloù 1 ha 3 : Peseurt stadoù a zo en ALENA gant SUA ? Petra eo kreizenn an ALENA ?

Pennad arguziñ : (10 poent)

Savit ur pennad-arguziñ un ugent linennad bennak war ar sujed-mañ :

« Tiriad ar Stadoù-Unanet, un diskouez eus o galloudegezh »

Deoc'h d'ober da gentañ gant ar pezh ho peus desket, ha gant an titouroù ho po tennet diouzh an dielloù.

EIL LODENN : DESKADUREZH AR C'HEODEDOUR

(12 poent)

KEFRIDIOÙ AN DIFENN BROADEL

Diell 1 :

- Bonreizh 1958

Mellad 15 : « E penn an armeoù emañ Prezidant ar Republik. Prezidañ a ra kuzulioù ha komiteoù meur an Difenn broadel ».

- Kefridioù an Difenn broadel hervez lezenn ar 27 a viz genver 2003

« An arme-zouar, an arme-vor, an arme-aer hag ar jañdarmiri eo an nerzhioù-brezeliñ. Ret eo dezho bezañ prest e kement degouez 'zo d'ober gant an nerzh-disaliañ¹ (dindan vor pe dre 'n aer) ; da wareziñ ha da ziwall hon poblañs hag an tiriad broadel [...] ; da sikour derc'hel pe da adsevel ar peoc'h, pa vez kemennet gant Aozadur ar broioù unanet (A.B.U.²) [...]. Muioc'h evit en amzer dremenet eo ret dezho bezañ barrek da gas da benn taolioù-skeiñ pell-bras evit enebañ diouzh dañjerioù brezel a zeu bremañ eus kalz pelloc'h evit hon harzoù.

¹ *dissuasion.*

² *O.N.U.*

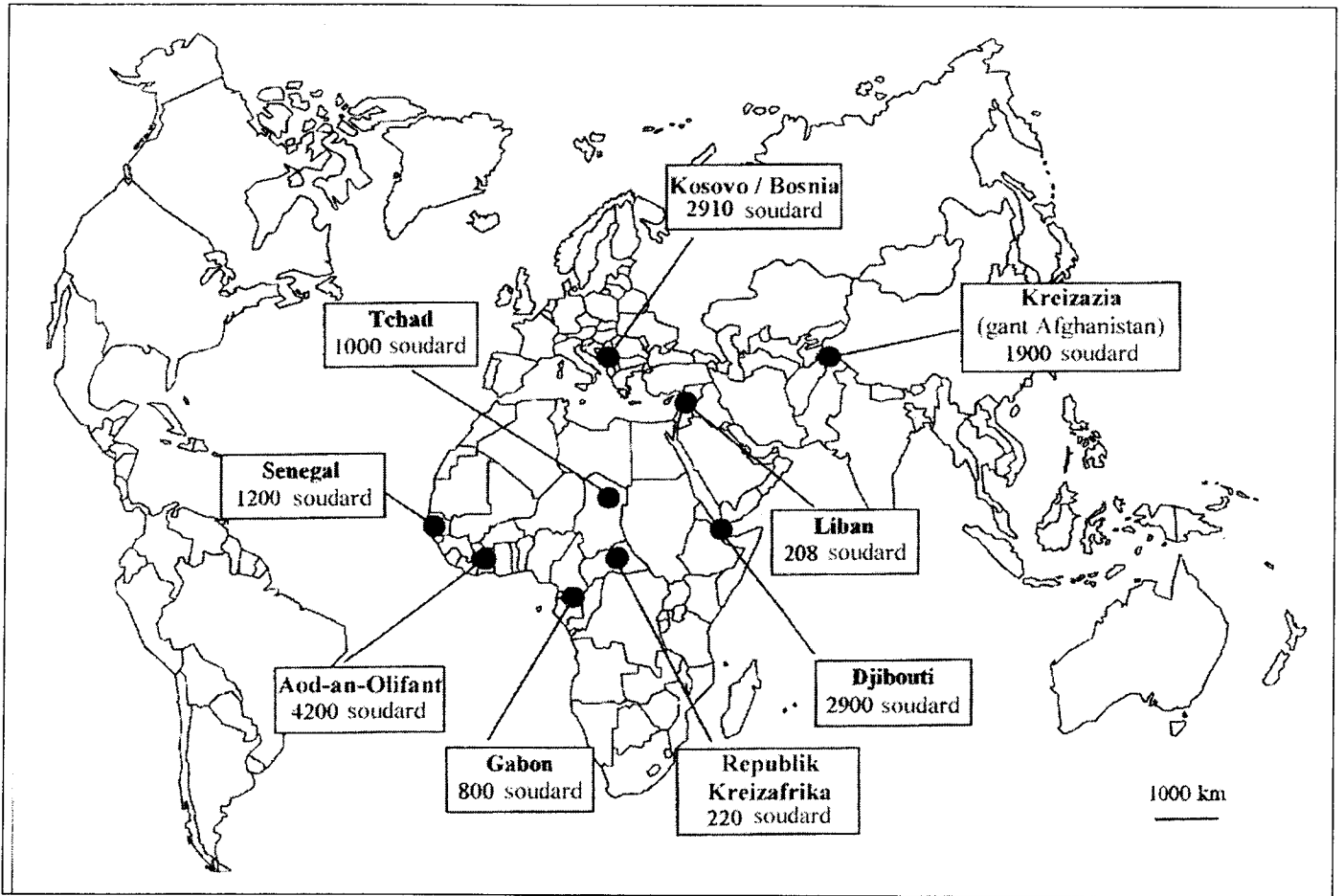
Diell 2 : Ur skritell eus Ministrerezh an Difenn

Mammenn : Ministrerezh an Difenn

Diell 3 : Soudarded c’hall bet kaset d’ar broioù estren, miz east 2005

N’eus bet lakaet war ar gartenn-mañ
nemet al lec’hioù ma’z eo bet kaset ar muiañ a soudarded

Mammenn : Ministrerezh an Difenn, 2005

Goulennoù : (4 foent)

Goulenn 1

Diell 1 : Piv a zo e karg eus an Difenn broadel ? Pere eo an tri c'hefridi bras zo fiziet en Difenn broadel ?

Goulenn 2

Dielloù 1 ha 2 : Peseurt kefridi, meneget en diell 1 zo skeudennet gant an diell 2 ? A-enep « piv » eo ret dezho mont ?

Goulenn 3

Dielloù 1 ha 3 : An nerzhioù-brezeliñ n'ho deus d'ober nemet er Frañs ? Deoc'h da harpañ ho respont.

Pennad arguziñ : (8 poent)

Savit ur pennad-arguziñ ur pemzek linennad bennak war ar sujed-mañ :

« Kefredioù an Difenn broadel »

Deoc'h d'arguziñ en ur liammañ an titouroù ho po tennet diouzh an dielloù.

TREDE LODENN : KAVOUT E VERKOÙ EN AMZER HA WAR AN DOUAR

(6 poent)

Diwallit mat da reiñ ar follenn-mañ en-dro goude ho po leuniet anezhi.

Deoc'h da glokaat an destenn amañ dindan gant an deziadoù pe an darvoudoù a zereo :

D'ar 27 hag an 28 a viz here 2005 o deus en em vodet broioù Unvaniezh Europa ha renerien 'zo eus broioù Su ar Mor Kreizdouar da geñver 10^{vet} deiz-ha-bloaz an emglev Euromed evit adreiñ lañs d'ar c'henlabourat a-bep tu d'ar Mor Kreizdouar.

A viskoazh eo bet ar Mor Kreizdouar ur zonenn eskemm hag enebañ. Arvorioù ar Mor Kreizdouar n'int bet nemet ur wech hepen dindan ar memes galloud, hini **an Impalaeriezh roman a oa e barr he brud er kantved.**

Diskar an Impalaeriezh hag emled an Islam, **gant bloavezh an Hijra (Hégire) e**, a verk penn kentañ ur bruzhunañ politikel.

E-kerzh ar prantad a-vremañ eo bet trevadennet Su ar Mor Kreizdouar gant metropolenoù Europa. Lakaet zo bet un termen d'an trevadenniñ-se en Afrika an norzh **e 1962 gant**

Deoc'h da skrivañ ar pezh a diskouez : - ar merk geografel A =

- ar Stad B =

- ar gêr C =

